

Revistă pentru românii de pretutindeni editată de Centrul de Studii pentru Resurse Românești
Contact: office@centruldestudii.ro

„La mulți ani, România!”

Centrul de studii

la un an de existență

pag. 2

Românii din Ungaria au renăscut
din propria cenușă

pag. 3

Autoguvernarea cu două

Passat-uri aurii

pag. 3

Voronin califică România
drept „stupidă”

pag. 4-5

Românii din Timoc - sprijiniți
la Consiliul Europei

pag. 6

Reminiscențe ale intoleranței
etnice în Valea Timocului

pag. 7-8

Proiectul României unite

România nu are sens decât în forma minimă actuală. Una din lecțiile istorie românilor este cât se poate de clară: „regionalizarea” în forma structurilor statale medievale a constituit factorul principal al menținerii românilor ca supuși ai imperiilor înconjurătoare. Voievozii „de sine stătători” - după cum țineau să își spună în fiecare document oficial - puneau mâna pe sabie ori de câte ori pretențiile imperiilor înconjurătoare depășeau limita suportabilului. Și totuși fragmentarea românilor a dus la instituționalizarea compromisului.

Unificarea politică a teritoriilor locuite de români a devenit program politic exprimat ca atare abia în secolul al XIX lea, după câteva tatonări timide anterioare. Eforturile și investițiile a trei generații de români, experimentele și încercările lor, stabilirea unei diplomatie eficiente au rezultat în crearea României Mari. Însă acest imens efort desfășurat pe 100 de ani a fost urmat de o perioadă de rătăcirii. O dată scopul reunificării atins, românii și-au pierdut „direcția”. Lipsa unui program pe termen lung, rătăcirea în sloganurile generațiilor care știau ce vor au dus la o nouă împărțire

a românilor. Pe tot parcursul unificării românilor într-un singur stat au existat proiecte de „reîmpărțire” la fiecare punct de cotitură - însă a existat și un dram de noroc de fiecare dată.

În mod paradoxal, pe tot parcursul perioadei medievale, diveșii autori subliniau unitatea românilor din Ardeal, Muntenia și Moldova. Însă în momentul în care reunificarea a devenit posibilă și probabilă, teoriile emanate de diverse capitale au început să se modifice subliniind cât mai aprig „diferențele” dintre români. Interesele politice au fost camuflate în „lucrări științifice”. Iar aceste „lucrări științifice” s-au transformat la rândul lor în baze pentru politici - într-o perfectă suveică informațională. Așa s-a ajuns ca România să fie proclamată „ultimul imperiu din Europa” - și asta nu de săptămânile trecute, ci încă din 1921, de la înființarea Kominternului.

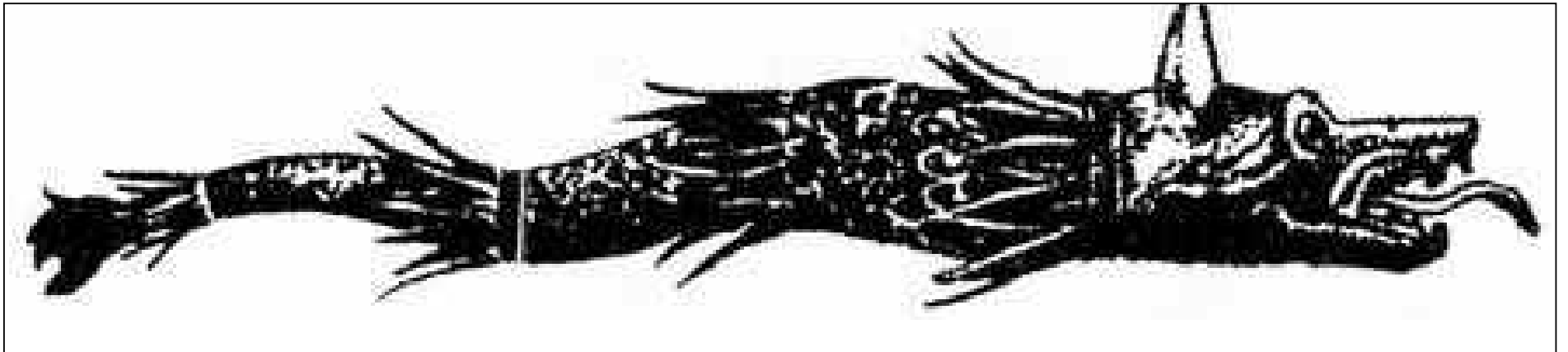
În prezent spațiul imaginarului colectiv - cel puțin la nivelul programatorilor viitorului, analiști și cercetători - este bântuit de extensii ale intereselor politice transformate în teorii presudoștiințifice, transformate ulterior în baze ale politicilor puse în practică. Conform

acestui algoritm sunt construite insistent identități separate de cea românească: aromână, vlahă, moldovenească. Pentru Ardeal este mai greu de construit o identitate separată - în schimb se marsează pe nostalgia central-europeană a unei epoci de aur habsburgice - o „epocă de aur” în care românii beneficiau de o reprezentare politică minimă, iar deznăționalizarea era politică de stat.

Proiectele politice de anvergură ale ultimilor 17 ani au fost atinse - integrarea în Alianța Nord Atlantică și aderarea la Uniunea Europeană. România se găsește în prezent într-o situație asemănătoare cu cea din perioada interbelică: are viitorul în mâinile sale și nu știe ce să facă. Intrarea României pe un drum propriu sperie și irită în același timp - de aici o seamă de agresivități. Mai este foarte puțin până când România modernă unită va împlini 100 de ani. Timp în care a dovedit că este în stare să se mențină pe propriile picioare. Nu mai avem nevoie decât de un proiect care să mențină investițiile făcute pentru unificare și menținerea unui stat românesc.

George DAMIAN

Centrul de studii la un an de existență

Centrul de Studii pentru Resurse Românești se apropie de împlinirea unui an de existență. Ne-a făcut plăcere să facem tot ce am făcut - deși este mult prea puțin față de ceea ce ar fi necesar pentru păstrarea identității românești a românilor din afara țării.

La începutul anului am fost prezenți la simpozionul pentru românii de la sud de Dunăre, organizat de Fundația „Scrișul Românesc” pe 12 mai 2006 la Craiova sub titlul „Românitate și latinitate în Uniunea Europeană”, găzduit în fastuosul palat al Muzeului de Artă din municipiu. Conferința a beneficiat de o largă participare a organizațiilor românești de la sudul Dunării: Ave „Uniunea Etnicilor Români din Bulgaria”, președinte Ivo Filipov Gheorghiev; Federația Rumânilor din Serbia, director Dušan Prvulovic; Asociația Vlahilor din Bulgaria președinte Plamka Nechitov; Consiliul Național al Minorității Rumânești din Serbia, președinte Zivoslav Lazic; Asociația pentru Cultura Rumânilor Ortodocși din Serbia, președinte Boian Alexandrovic; Asociația Valea Timocului președinte Draghi Dimitrievici Cârșioabă. Prezența masivă a românilor de la sud de Dunăre a dus în urma dezbaterilor la o concluzie principală a simpozionului: instrumentalizarea politică a diverselor etnonime ale poporului român - pe modelul sovietic al opoziției „român”- „moldovean” s-a ajuns până la aberanta formă (din punct de vedere istoric) a opoziției „român” - „vlah”. De aici a venit și ideea celor trei proiecte majore ale centrului desfășurate în acest an: o revistă de analiză a principalelor fenomene și evenimente referitoare la românii din afara granițelor; o colecție de legislație privind protecția minorităților din țările unde se găsesc comunități românești și un raport care să prezinte situația românilor din afara României.

Colecția legislativă

Colecția de legi privind protejarea identității pentru minorități în țările unde există comunități românești poate fi consultată pe pagina electronică a Centrului de Studii pentru Resurse Românești la adresa www.centruldestudii.ro/csrr/pdf/LegisCSRR.pdf.

Ideea principală a acestei colecții legislative a fost să pună în oglindă sistemele legislative pentru protecția minorităților din România față de țările în care trăiesc comunități românești. În principiu atât România, cât și vecinii săi - Ungaria, Serbia, Bulgaria și Ucraina - sunt țări membre ale Consiliului Europei și semnatare ale Convenției Cadru pentru protejarea Minorităților, având astfel obligația de a aplica o legislație de sprijinire a drepturilor minorităților. Însă dacă la nivel legislativ există premise pentru protejarea identității comunităților românești, la nivel practic avem de-a face în unele cazuri cu politici agresive de deznaționalizare. De aici a apărut ideea unui raport privind respectarea drepturilor minorităților românești din jurul României.

Raportul privind drepturile românilor

Din câte știm până în prezent nu a fost alcătuit nici un raport public care să pună laolaltă ce s-a întâmplat cu românii din afara granițelor țării. Mass-media din România publică regulat informații referitoare la această situație - însă o centralizarea a tuturor acestor informații nu poate fi decât benefică. În luna septembrie 2007 am reușit să publicăm un astfel de prim raport care poate fi consultat la adresa www.centruldestudii.ro/csrr/pdf/raport_2007.pdf. Am beneficiat de sprijinul mai multor

asociații românești din afara granițelor în alcătuirea acestui raport și ne-am bazat pe datele publicate în mass-media românească de-a lungul timpului. Concluzia acestui raport este una cât se poate de tristă: românii din afara României se confruntă în prezent cu tendințe clare de asimilare sau de îndepărtare a lor de la filonul cultural românesc. Din păcate autoritățile statului român fac mult prea puțin pentru stoparea acestui fenomen. Raportul a fost prezentat la Viena în cadrul Forumului România organizat de Institutul Cultural Român și Institutul Austriac pentru Studii Sud-Est Europene.

Revista „Contact”

Al treilea proiect major al Centrului de Studii pentru Resurse Românești în anul 2007 a fost revista „Contact” destinată românilor de pretutindeni. Am conceput-o și realizat-o ca pe o cronică a ceea ce s-a întâmplat cu românii intitulați oarecum impropriu „de pretutindeni” în cursul anului 2007. Trebuie să mulțumim aici agenției de presă Romanian Global News pentru sprijinul acordat prin furnizarea zilnică a unui flux de informații care a contribuit la realizarea acestei reviste, ca și tuturor colaboratorilor.

Pentru anul viitor intenționăm să realizăm o a doua ediție a raportului privind situația românilor de pretutindeni - situația care nu dă semne că se va îmbunătăți foarte curând. De asemenea vom menține revista „Contact” și poate cu puțin noroc aceasta va trece dintr-o formă „virtuală” într-o formă reală, tipărită pe hârtie. Mai avem și alte idei, unele dintre ele surpriză, de aceea îi rugăm pe toți cei care ne urmăresc activitatea să ne urmărească în continuare și să ne ajute, dacă cred că facem bine ceea ce facem.

Românii din Ungaria au renăscut din propria cenușă

Revista Balcanii și Europa a premiat marți o serie de personalități - printre care se numără redactorul șef al revistei „Foaia Românească” din Ungaria Eva Iova *(foto)* - alături de ambasadorul serbiei la București Dušan Crnogorčević, Steven van Groningen director general al Raiffeisen Bank, soprana Mariana Nicolesco, Mihai Maxim directorul ICR Istanbul, Sportivul Ivan Patzaichin și elevul Chindea Filip. Eva Iova s-a implicat în promovarea comunității românești din Ungaria în calitate de jurnalist încă din 1992, în redacția de limbă română a Televiziunii maghiare, până la poziția actuală de redactor șef. În rândurile ce urmează vă oferim un interviu cu Eva Iova.

Cum apreciați situația comunității românești din Ungaria?

O întrebare grea... Situația este dificilă, dar nu fără speranțe, zic eu. Românii din Ungaria de azi au mult mai mulți intelectuali decât au avut acum 20, 30, 50 de ani. În privința aceasta eu zic că totuși am avea șanse pentru că acum 50 de ani după trasarea granițelor dintre România și Ungaria, comunitatea românească din Ungaria - atunci mult mai

mare la număr - a rămas pur și simplu fără intelectuali. AU rămas în 20 de parohii, 4-5 preoți, dascăli la sate nu au fost. Putem spune că ceea ce vedem astăzi în Ungaria aproape din propria cenușă s-a născut. Dacă ne gândim la aceste vremuri grele și ne referim la vremurile de azi când ai sprijin din țara mamă, ar fi o nebunie să nu crezi, măcar credința. Eu cred că își va reveni comunitatea.

Care ar fi principalele probleme ale comunității românești din Ungaria?

După părerea mea principala problemă este că nu suntem capabili ... nu-i adevărat că nu suntem capabili - suntem capabili, însă suntem prea leneși, prea indiferenți să facem propria noastră revoluție, în ghilimele - schimbarea sistemului la noi simt că nu s-a produs încă, învățământul nu s-a modernizat. Avem nevoie de o schimbare și știm, dar suntem cam indiferenți față de aceasta.

Cum v-a bucurat premiul primit?

Până azi dimineată nici n-am conștientizat ce înseamnă. Când m-au anunțat cei de la RGN Press că o să primesc o invitație la București să primesc un premiu mi-am siz: eu? premiu? Eu nu am obișnuit să primesc premii

și nici laude. Cred că noi jurnaliștii nu de aceea lucrăm, ca să fim premiați sau să fim lăudați. Am amintit și aici că este primul premiu pe care l-am primit în calitate de jurnalist și cred că și activitatea culturală pe care o desfășor în Ungaria stă în spatele acestui premiu. M-a surprins și m-a făcut foarte mândră să fiu la aceeași festivitate cu Ivan Patzaichin, Mariana Nicolescu... A fost o surpriză și o onoare foarte mare pentru mine.

George DAMIAN

Autogovernarea cu două Passat-uri aurii

De câteva săptămâni, Autogovernarea pe țară a Românilor din Ungaria are în mod oficial două Volkswagen Passat-uri: unul nou, achiziționat anul trecut, care este folosit de președintele Traian Cresta, și unul mai vechi, cumpărat în 2002, și care este pus la dispoziția vicepreședintelui Gheorghe Guiaș. Cei doi șefi de la AțRU se împăunează în câte un Passat (ambele de culoare aurie), străbătând zeci de mii de kilometri în interesul românilor din Ungaria! Așa zic ei. Cele două mașini diferă numai prin faptul că cea nouă, folosită de președinte, este dotată nu doar cu mai mult lux, ci și cu șofer, girofar și matrița cu CD (adică: corp diplomatic).

Nu mă pricep să număr câți cai-putere au împreună cele două mașini, cu atât mai mult pot să înțeleg cât amar de ban costă întreținerea a două autoturisme de lux, cu doi șefi, care stau mai mult în mașină decât la biroul de lucru. Știm că a fost destul de afectat bugetul AțRU și de o singură mașină, darămite de două. Cât despre activitatea pe care cei doi șefi o depun, este cu siguranță în proporție inversă față de suma cât costă. Mai ales că ambii sunt angajați cu post întreg la AțRU. În practica de 15 ani, de când s-a înființat prima autogovernare pe țară, nici un vicepreședinte de până acum nu a fost angajat cu post întreg, e adevărat că nici activitate multă nu au depus.

Acum s-a găsit un rost și pentru vicepreședintele Gheorghe Guiaș, care se zbate zilnic timp de opt ore cu problema preluării Liceului și școlii generale românești din Jula. La ultima ședință a AțRU, de fapt, vicepreședintele Guiaș s-a scăpat să facă și o previziune pentru celelalte școli de-ale noastre, referindu-se la școala românească din Chitighaz, care în acest fel, dacă e cazul - adică dacă Primăria vrea s-o comaseze cu școala maghiară - va putea fi integrată în complexul școlar românesc din Jula. Sigur, acum măcar și-a găsit și -domnul vicei ceva de lucru, că altfel cum s-ar justifica drumurile multe și miile de kilometri, făcute în interesul comunității(!).

O conducere a autogovernării românești care nu vorbește limba română e mult mai simplu să deconteze milioane de forinți pentru benzină și întreținere de mașină, decât să dea, de exemplu, burse pentru elevi și studenți, să plătească cursuri de limbă română sau să susțină realizarea unor manuale sau materiale ajutoare pentru școli și grădinițe. Școala românească din Jula are în față un viitor mai mult decât nesigur, dacă soarta instituției și a învățământului de minoritate va ajunge pe mâna celor din actualul AțRU. Autogovernarea de acum a dat dovadă numai de faptul că nu este în stare să reprezinte românii din

Ungaria, că este iresponsabilă și nereprezentativă pentru comunitatea noastră.

De ani de zile scriem, vorbim, ne plângem câți bani se aruncă în vânt pe motivul reprezentării și autogovernării (adică a autoconducerii) minorității române din Ungaria. Cei circa 50 de milioane de forinți pe care îi dă statul maghiar pentru funcționarea AțRU, sunt băgați în buzunarele conducerii, care se prefacă că este preocupată de soarta românii din Ungaria.

Din mașinile luxoase și din palatele de catifea lumea noastră se vede cu totul altfel: se vede doar că nu avem destui bani, se vede că este pe cale de realizare mult-dorita - autonomie culturală, că avem puterea să preluăm și să înființăm noi instituții sau că nu suntem reprezentați în Parlament. Mai asta ne-ar lipsi, să ne pomenim cu Cresta sau Guiaș deputați în Parlament.

Dar nu se vede că în această țară românii dispar pe zi ce trece, că cei care mai sunt se asimilează, că tinerii nu mai vor să audă despre originea lor românească. Dispar și se asimilează de rușine, de umilintă, de batjocură.

Eva IOVA

Preluare după „Foaia Românească”, revista românilor din Ungaria

Voronin califică România drept „stupidă“

Un post fantomă de la Chișinău blochează transmiterea paradei de 1 decembrie

Faptul că Televiziunea Română a pierdut frecvența de retransmisie în Republica Moldova a avut efecte imediate: postul „2Plus“ care retransmite emisiile TVR în stânga Prutului a întrerupt pe 1 decembrie transmiterea paradei militare de la București. Cele întâmplate la Chișinău au fost relatate de cotidianul Jurnal de Chișinău astfel: „Sâmbătă, 1 decembrie. Ziua Națională a României. Dis-de-dimineață, posturile TV de la București au început să comenteze evenimentul și să dea legătura în direct în Piața în care se făceau ultimele pregătiri pentru parada militară. Postul -2Plus care a preluat rețeaua de stat nr. II cu acoperire națională și căruia i s-a permis să retransmită -Antena Internațională de la București, a pus pe post un film rusesc cu subtitrare în limba română. Ulterior, când tocmai câteva posturi de televiziune de la București, printre care TVR1, Antena1, Realitatea ș.a., încep retransmiterea în direct a paradei militare

dedicate Zilei Naționale a României, -2Plus repetă filmul -Troia pe care îl plasase și în seara din ajun (!). De Ziua Federației Ruse, cei care retransmit -ORT-ul rusesc în R. Moldova nu au procedat la fel cu parada militară de la Moscova“. Politica din ce în ce mai agresivă a comuniștilor de la Chișinău față de tot ce este românesc a atins cote de neimaginat, mai ales dacă sunt luate în considerare ultimele declarații ale președintelui Vladimir Voronin.

„Declarații românești stupide“

Cu o zi înainte de ziua națională a României Vladimir Voronin s-a lansat în alt atac verbal fără precedent, în cadrul emisiunii sale personale difuzate de postul de televiziune NIT de la Chișinău. Președintele moldovean a apreciat că declarațiile „dure“ ale autorităților de la București la adresa Chișinăului sunt legate de direct de apariția perspectivei de rezolvare a conflictului transnistrean. „Toate aceste declarații (ale Bucureștiului) sunt într-atât de stupide încât nici nu merită să fie băgate în seamă“, a susținut liderul comunist moldovean, cu

referire la o recentă afirmație a ambasadorului României în Republica Moldova, Filip Teodorescu, care a menționat că România nu va semna Tratatul de bază cu Republica Moldova în forma dorită de Chișinău.

Bruxellesul va fi cel care va judeca Republica Moldova și România, a declarat președintele moldovean Vladimir Voronin, vorbind în direct la postul de televiziune de limbă rusă NIT TV, din Chișinău, din studiourile căruia șeful statului moldovean se adresează poporului o dată pe lună, relatează duminică agențiile de presă de peste Prut. „Eu am sperat că după aderarea României la UE multe probleme din relațiile noastre vor dispărea. Aceasta nu s-a întâmplat însă și de aceea Republica Moldova va căuta alte metode europene de rezolvare a problemelor din raporturile cu România“, a afirmat Voronin, adresându-se populației republicii în limba rusă.

Ce l-a enervat pe Voronin

În declarația sa șeful misiunii diplomatice române a pus, totodată, la îndoială legitimitatea delimitării teritoriale dintre România și Republica Moldova. „Există o singură problemă legată de faptul că partea moldoveană solicită introducerea în acest acord a unei referiri la Tratatul de la Paris din 1947, document care spune, cu referire la frontiera dintre România și Uniunea Sovietică: ‘Granița dintre România și URSS este granița care a fost convenită între România și URSS în 1940. Pentru toată lumea este însă clar că în 1940 și până în 1947 România nu a încheiat niciun fel de acord cu URSS în legătură cu o asemenea graniță. Deci, e un fals istoric și, dacă atunci a fost acceptat, este pentru că România era un stat învins și ocupat și fără posibilitatea de a-și apăra interesele sale suverane“, a argumentat ambasadorul Teodorescu, afirmarea sa. „Este evident că în anul 2007 acceptarea aceluiași fals istoric care s-a făcut în 1947 ar fi cu totul de neconceput“, a adăugat reprezentantul diplomatic al României la Chișinău, în aceeași conferință de presă, în care a explicat că Tratatul de la Paris nu mai are valoare juridică atât timp cât o serie de prevederi nu mai sunt valabile. „Tratatul prevede, de exemplu, restricții, inclusiv militare, pentru România, care între timp a devenit stat membru NATO - aspect

care dovedește că acest document aparține unei epoci care nu este actuală”, a adăugat Teodorescu. Potrivit ambasadorului, frontierele după cel de-al Doilea Război Mondial au fost stabilite prin Actul final de la Helsinki și la acest document trebuie să se facă referire în acordul cu privire la frontiera cu Republica Moldova.

Problema tratatului de bază

„Nu există nici o bază pentru a afirma că România nu dorește încheierea unui acord privind frontiera și că poziția României ar aduce în vreun fel atingere integrității teritoriale a Republicii Moldova. Suntem primii interesați să avem acest acord, cooperarea la frontieră fiind fundamentală pentru securizarea graniței și pentru împiedicarea contrabandei, a migrației ilegale - puncte care constituie un aspect fundamental pentru realizarea acordurilor cu Uniunea Europeană. Vrem să avem un acord care să stabilească și să confirme încă o dată caracterul deschis al unor relații dintre doua state suverane, independente și care își respectă reciproc integritatea teritorială”, citează site-ul internet al NIT TV declarația ambasadorului României în Republica Moldova, care l-a iritat atât de tare pe președintele Vladimir Voronin. După o ameliorare bruscă în 2004, raporturile dintre Chișinău și București s-au deteriorat după ce președintele României, Traian Băsescu, a anunțat în cadrul vizitei întreprinse în luna ianuarie a.c. la Chișinău că peste jumătate de milion de moldoveni au depus cerere pentru obținerea cetățeniei române.

În replică, președintele Voronin a acuzat Bucureștiul de „amestec brutal în afacerile interne ale Republicii Moldova” și și-a retras

decizia de a permite deschiderea a două noi consulate românești pe teritoriul republicii.

Revenirea la moldovenism

Făcând referire la declarațiile președintelui român Traian Băsescu privind o eventuală regăsire a românilor de pe cele două maluri ale Prutului în cadrul UE, Vladimir Voronin a acuzat România la postul tv NIT că, intrând în Uniunea Europeană, nutrește visul reunificării, dar acest lucru nu se va întâmpla, a spus el, invocând „cei 650 de ani de statalitate moldovenească”, una din ideile promovate obsesiv în ultima vreme de autoritățile comuniste de la Chișinău. „Dacă ar fi să iei în serios Bucureștiul ar trebui revizuite tratatele după cel de-al doilea război mondial, ceea ce ar însemna o revizuire a întregii Europe, ceea ce ar lovi ca un bumerang însăși România” a afirmat liderul politic de la Chișinău. Președintele Voronin a revenit și la problema reactivării celor trei eparhii în cadrul Mitropoliei Basarabiei (de Bălți, fostă a Hotinului, cea a Basarabiei de Sud, fostă a Cetății Albe și Ismailului, și cea a Dubăsarilor și a toată Transnistria, fosta Misiune Ortodoxă Română din Transnistria), care, potrivit liderului comunist, „face poarte din același scenariu de atacuri împotriva suveranității, integrității, statalității Republicii Moldova, a limbii și poporului său”. Amintind de discuțiile fără succes de la 22 noiembrie din Bulgaria între reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române și ai cele Ruse, președintele moldovean a avertizat că, dacă această problemă se amplifică, autoritățile de la Chișinău vor readuce cazul în atenția CEDO și vor solicita anularea înregistrării Mitropoliei Basarabiei. „Ne-am săturat să tot auzim aceste improvizații românești, am

ascultat destul. Posibilitățile noastre de a rezolva problemele cu partea română au fost epuizate, o să căutăm alte metode și argumente pentru a elimina aceste probleme” a mai declarat președintele moldovean.

Deplângând ceea ce el consideră lipsă de comunicare cu România, președintele moldovean a afirmat în continuare că problemele pe care Republica Moldova le are cu România trebuie acum ridicate la nivelul UE. „Reacția noastră este calmă, deocamdată, pentru că noi considerăm că avem de-a face nu numai cu România, noi avem de-a face cu Uniunea Europeană și problemele pe care le avem cu România putem și trebuie să le ridicăm la nivelul UE” a adăugat Vladimir Voronin în interviul său pentru NIT. Cu o zi înainte de interviul președintelui moldovean, canalul de televiziune NIT se adresa Ambasadei române la Chișinău cu o serie de întrebări, întrebări pe care misiunea diplomatică română le-a calificat drept speculative, ostentative și provocatoare, în contextul campaniei negative pe care autoritățile moldovene o duc la adresa României.

Cantemir, înhămat la căruța comuniștilor

Comuniștii moldoveni vor să-l omagieze pe Dimitrie Cantemir, președintele Vladimir Voronin convocând pe 4 decembrie o ședință în acest sens, la care au participat premierul Vasile Tarlev, ministrul culturii Artur Cozma și președintele Academiei de Științe a Moldovei, Gheorghe Duca. „În cadrul ședinței s-a decis ca guvernul să elaboreze un plan de acțiuni de omagiere a eminentului savant, umanist și filozof, care să includă diverse manifestări cultural-științifice, precum și edificarea în municipiul Chișinău a monumentului lui Dimitrie Cantemir și a copiei monumentului în orașul Tarâtino din Federația Rusă”, se arată într-un comunicat al serviciului de presă al președinției de la Chișinău citat de Moldpres. Conducerea comunistă de la Chișinău a indicat că urmează a fi anunțat un concurs național pentru selectarea celui mai reușit proiect al monumentului lui Dimitrie Cantemir. Analistii de la Chișinău consideră că această nouă inițiativă a comuniștilor moldoveni face parte din aceeași campanie electorală pe care comuniștii moldoveni au lansat-o deja în perspectiva scrutinului de peste doi ani, când vor să câștige alegerile jucând drama „statalității moldovenești”, amenințată în permanență, în opinia lor, de România. În același spirit al „moldovenismului”, președintele Voronin se erija la începutul lunii noiembrie în urmașul lui Ștefan cel Mare, semnând un decret privind declararea anului 2009 drept „An al sărbătoririi a 650 de ani de la întemeierea statului moldovenesc”.

George DAMIAN

Românii din Timoc - sprijiniți la Consiliul Europei

La Negotin s-a serbat pentru prima dată Ziua Națională a României

Pe 12 noiembrie 2007 la Paris a avut loc sedința Comisiei juridice a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei în cadrul căreia a fost discutată și situația românilor din Timoc, informează Romanian Global News. Răspunzând la prezentarea raportului J. Herrmann (*foto sus - centru*), reprezentantul românilor din Ucraina, Dr. Ion Popescu a cerut ca linia generală a raportului să nu fie plasată în discuțiile dintre românii timoceni și cei ce se consideră vlahi, pentru că ei singuri se vor descurca în ce limbă vorbesc - în Voivodina limba română este studiată în școli, iar în Timoc - nu, de aceea acolo se vorbește în graiul local. Principalul e să se acorde pentru frații nostri din Timoc aceleași drepturi ca și românilor din Banatul sârbesc - să li se deschidă școli, să fie subvenționate ziarile și emisiunile Radio și TV, să nu aplice sârbizarea numelor prin botez, să fie liberă slujirea în limba maternă în biserici.

„Nu se permite ca într-un stat democratic unele și aceleași legi, drepturi și libertăți să fie aplicate în mod diferit în teritorii diferite ale aceleiași țări” - a mai declarat Ion Popescu. „E bine că statul sârb, în sfârșit, ca rezultat al acestui raport, a înregistrat Consiliul National al Românilor din Serbia și a început subvenționarea unor programe; dar lucrul principal este de a oferi populației românești din Timoc aceleași drepturi pe

care le au minoritățile în Voivodina. Într-o situație similară se află și românii din Bulgaria din regiunea Vidinului care sunt supuși unor procese de asimilare. Și problema principală este ca Comisia nu întotdeauna monitorizează situația după adoptarea rapoartelor și rezoluțiilor. Dacă era monitorizată la nivelul convenit rezoluția privind situația aromânilor (populație românofonă din Balcani, raportor Luis Maria de Puig, Spania) unele probleme privind minoritățile din aceste zone erau rezolvate demult!”, - a mai declarat Ion Popescu, solidarizându-se cu românii din Timoc.

Deputat român în Valea Timocului

Președintele PLD Dolj, deputatul Horațiu Buzatu (*foto jos - centru*) s-a deplasat personal în Valea Timocului de Ziua Națională a României unde a împărțit câte un tricolor românilor care au participat la manifestările organizate de 1 Decembrie, transmite Rompres. „În acest an, Ziua Națională a României ne-a oferit prilejul de a o sărbători altfel decât până acum. La invitația Forumului Democrat al Românilor din Serbia, am participat ca reprezentant al Partidul Liberal Democrat la manifestările organizate pentru Ziua României în localitatea Negotin de pe Valea Timocului. Este pentru prima dată de la sfârșitul războiului când în Timoc se sărbătorește Ziua Națională a României. Peste 500 de români veniți din întreaga zonă, au fost prezenți la această întâlnire, unde s-a cântat românește, s-a mâncat românește și, desigur, s-a închinat un pahar pentru toți românii”, a declarat Buzatu. El a mai precizat că la manifestare a participat și ambasadorului României în Serbia, Ion Macovei, care a afirmat că își dorește pentru românii din Serbia tot atâtea drepturi ca și pentru sârbii din România. Deputatul Buzatu a afirmat că în Valea Timocului au mai fost prezenți cu ocazia Zilei Naționale a României protoiereul Boian Alexandrovici, preotul din Malainița, președintele Forumului Democrat al Românilor din Serbia, Dușan Pârvulovici, președintele Federației Românilor din Serbia, Pedrag Balasevici, președintele Asociației Culturale Ariadne Filum, Zavișa Jurj.

Reminiscențe ale intoleranței etnice în Valea Timocului

Europeanism, cooperare, integrare, toleranță, consens, aderare, evoluție, iată doar câteva noțiuni specifice începutului de mileniu, ce caracterizează pe deplin evoluțiile statelor din Centrul și Sud-Estul Europei, membre, mai noi sau mai vechi, ale marii familii europene. Realitatea ne obligă să constatăm că aceste concepte nu sunt pe placul unor preinși istorici, cercetători sau pur și simplu avocați ai nimănui din Serbia, care amestecă lucruri și date pentru a-și justifica teorii aberante. Și acestea în ciuda faptului că statul român recunoaște minorității sârbe din România drepturile sale fundamentale: la cultură, instrucție și viață religioasă în limba maternă.

Nu de același sprijin se bucură însă, o parte a conaționalilor noștri din Serbia, românii din Valea Timocului, considerați până nu demult, de autoritățile de la Belgrad, ca fiind diferiți din punct de vedere al originii și evoluției, față de românii din Voivodina și tratați, în lucrările de specialitate sârbești, ca grup etnic cu origine necunoscută. În consecință, statul sârb a aplicat standarde diferite în ceea ce privește dreptul la păstrarea identității culturale și spiritual religioase în limba maternă, celor două comunități.

La sud de Dunăre, în Timocul sârbesc, după recensământul oficial al autorităților sârbești din anul 2002, trăiesc peste 45.000 de români/vlahi, deci cu 29% mai mulți decât în Provincia Autonomă Voivodina. Cercetători și analiști echidistanți ai fenomenului românismului balcanic recunosc însă că, în realitate, ar fi vorba de o cifră mult mai mare și în nici un caz, românii nu pot fi mai puțini de 350.000. Liderii reprezentativi ai comunității românilor/vlahi din Valea Timocului sârbesc susțin că românii timoceni trăiesc în proporție însemnată în 300 de sate și 20 de orașe din ținuturile numite popular Timoc, Homolie, Craina Negotinului și țârna

Țăran bucovinean, purtând o căciulă aproape identică celor purtate în Valea Timocului

Reca. Spre deosebire de cei din Voivodina, românii din Timocul sârbesc nu se bucură de nici un fel de drepturi lingvistice sau religioase, fiind încă percepuți de o mare parte a sârbilor drept un grup etnic distinct, fără legătură cu aria de cultură și civilizație a poporului român nord-dunărean.

Primul semn al toleranței belgradene s-a manifestat în luna august a.c., când

autoritățile sârbe au recunoscut existența minorității românești din Serbia de Răsărit și au înregistrat oficial Consiliul Național al Minorității Naționale Rumânești/Vlahe (CNMRVS), entitate reprezentativă a românilor din regiune. CNMRVS-ul a fost înființat de către o mână de români din Valea Timocului încă din cursul anului 2006, dar a fost recunoscut de statul sârb ca for

reprezentativ al comunității românești din regiune abia după un an de zile și doar după numeroase presiuni și intervenții la nivel local și central. Acest eveniment a fost relatat pe larg în paginile presei românești, fiind perceput de publicul larg drept o victorie a drepturilor omului și minorităților într-o Serbie democratică, care se luptă să depășească fantomele naționaliste ale unui trecut întunecat și nu prea îndepărtat. (...)

Iată însă că, acum, când Serbia depune eforturi uriașe pentru alinierea legislației interne la normele și prevederile internaționale din domeniu, când toate privirile comunității internaționale sunt ațintite asupra provinciei Kosovo (leagănul de civilizație al poporului sârb) și a rezolvării pașnice a conflictului din această provincie, se mai găsesc încă unele voci izolate care aduc la lumină umbrele trecutului și agită spiritele naționalismului sârbesc. O astfel de voce este întruchipată de Zlatko Sulovici, președintele Comitetului iNoua Serbiei din Branicevo (Serbia de Răsărit), care a publicat în numărul 2976 (din 23.10.2007), al cotidianului local iCuvântul poporului din Pojarevaț, articolul intitulat iCine aplică românizarea vlahilor?, în care face o serie de remarci ofensatoare la adresa

liderilor comunității românești/vlahe din Valea Timocului. Zlatko Sulovici susține, nici mai mult nici mai puțin, că președintele CNMRVS, domnul Zivoslav Lazici, etnic român/vlah din Veliko Gradiște, în scopul de a-și satisface propriile sale interese, îi promite și oferă anumite facilități pentru ca vlahii să fie atrași și să se declare drept români. Drept pentru care, liderul Comitetului iNoua Serbiei din Branicevo susține că iva condamna mereu fiecare încercare de românizare a vlahilor noștri, care se manifestă în județul Branicevo, iar în unele regiuni chiar s-a exprimat. Totodată, Sulovici afirmă cu naivitate că activitatea culturală întreprinsă de liderii minorităților, pe linia păstrării identității naționale specifice a românilor timoceni, face parte dintr-o serie de iseparații și programe suspecte, care nu conduc decât la o iafectare directă a bunelor relații seculare ale unui popor care de ani de zile trăiește în pace pe aceste meleaguri. (...)

În continuarea demersului său, Zlatko Sulovici face referire la o serie de lideri ai românilor timoceni din Bor și Negotin, pe care, cu excepția lui Ziva Lazici, nu îi nominalizează, dar a căror activitate o cunoaște foarte bine, pentru că îi numește

iaței indivizi, care sunt conduși de Ziva Lazici din Veliko Gradiște, precum și unele persoane din Bor și Negotin, ascunzându-se în spatele anumitor partide, în scopul propriilor interese, promit și oferă anumite facilități pentru ca vlahii să fie atrași în satisfacerea acestor interese, reprezentând o subminare directă și o compromitere a bunelor relații cu un popor care de secole trăiește pe aceste teritorii.

Cu alte cuvinte, dacă liderii minorității românești din regiune duc o susținută activitate organizatorică și structurală pentru dobândirea unor drepturi elementare ale întregii comunități, atunci înseamnă că ei au o agendă ascunsă și unele interese obscure, care pun în primejdie ibunele relații seculare ale unui popor. Probabil domnul Sulovici nu a aflat încă, dar agenda ascunsă despre care pomeneste domnia sa se confundă cu cea a Uniunii Europene, care prevede o serie de drepturi și libertăți ale minorităților naționale, de care românii din Timocul sârbesc nu beneficiază încă. Trebuie oare să mai amintim că lipsesc cu desăvârșire din această regiune școlile, mass-media și slujbele religioase în limba maternă? Drepturi elementare și normale de care minoritatea sârbă din România se bucură pe deplin. Zlatko Sulovici incită icetățenii de bună credință la irezolvarea problemelor regiunii, apreciind că acțiunile unora dintre liderii vlahilor inu sunt bune și conduc la o și mai mare separare, în ciuda faptului că autoritățile sârbe sunt ide acord cu deplina echitate și egalitate a celor două popoare. (...)

Grav ni se pare faptul că afirmațiile lui Zlatko Sulovici au fost preluate și de cotidianul central iDanas, în ediția sa din 26.10.2007, în cadrul articolului iConform comunicatului Adunării Județene a Noii Serbiei există românizarea vlahilor, insistându-se în materialul respectiv pe relevarea existenței unor pretinse iprograme suspecte ale vlahilor care conduc la o separare și la o afectare directă a bunei conviețuirii. Ca o primă reacție la afirmațiile denigratoare și periculoase ale lui Zlatko Sulovici apărute în presa sârbă, Zivoslav Lazici (președintele CNMRVS) a decis acționarea acestuia în instanță pentru calomnie și ofense aduse atât lui cât și minorității românești/vlahe din întreaga Serbie de Răsărit. Vedem în această acțiune, considerată normală într-un stat democratic, încă o dovadă a reconfigurării conștiinței etnice a românilor din Timocul sârbesc, pe linia redobândirii drepturilor legitime ale oricărei minorități care trăiește în serbia. și aceasta deoarece considerăm că, în toate statele civilizate, deci și în Serbia prietenă și vecină, trebuie să dispară orice reminiscențe ale intoleranței etnice, indiferent de forma și locul unde se manifestă.

Prof. Dr. Tudor NEDELCEA,
preluare după pagina electronică

www.romaniuitati.eu
a Fundației Scrisul Românesc din Craiova